

Nederduytsche poemata

<https://hdl.handle.net/1874/36240>

HET AMBACHT

van

CVPIDO.

N 4

HET AMBACHT
Pila mundus Amorum est.

*Ecquid Amans, dubitas? puta, sic iactaris amore,
Ut levis excussa follis in astra manit.*

De wonderbaere cloot daer in de menschen swermen,
Daer alle dinck in is besluten, een groot al,
Gelegen inde Zee, en in des Hemels ermen,
Woeft, rondt, aen alle kant gelijk, is onse bal.
De weerelt is den bal, waer mede dat wy spelen,
Het caertspel is de locht. de mensch en siet ghy niet,
Hy is nochtans hier in, en draeyt naer ons bevelen,
Gesloten in den bal, die ghy hier vliegen siet.

*O combien sont legers, l'air & la terre & l'ondez
Que de force a ce Dieu qui nous brusle tousiours,
Puis qu'on voit en ce ieu pour balon tout le monde
Bander entre les mains de deux petits amours*

VAN CUPIDO.

HET AMBACHT

Harmoniam rerum Amor conservat.

*Parce victor, Amor: sic perge. Et vasa manebunt
Salva: nec humanum concidet omne genus.*

Kuypt kleyne kuyper kuypt, die alle man doet buygen;
En treft met u geweld, en voeget al aen een.
Want waer het sonder u, de weerelt viel in duygen,
Die nu behouden wordt van u, en anders geen.
V vader is een smit, een koppelster u moeder,
Ghy maeckt de hoepen vast van hemel en van aerdt.
Het Ambacht dat is goet. want ghy sijt den behoeder,
Dies'weerelts groote ton van onderganck bewaert.

*Poursui petit ouvrir par ce penible ouvrage
D'assembler en toneaux ce planchage divers:
Ainsi bien a propos d'un divin assemblage,
Tusças en son entier maintenir l'univers.*

VAN CUPIDO.

HET AMBACHT
Dum colo fœminam, hoc fio.

*Non ego turpe putem deducere mollia fila.
Vidimus Herculeas pensa decere manus.*

Mijn wijs heyt, mijn verstandt, is minder als twee oogen,
Daer werd' ick van geleyt: mijn hert, mijn groot gemoet,
Mijn mannelijck gewelt, en kan sich niet vertoogen,
Als ghy my, ô Ionckvrou, de swaren strijt aendoet,
Ick worde als ghy zijt, ick geef u lijf en sinnen,
Ick volge naer u doen. Godin, daer ick op bou,
Ick kom u zoo nae by dat ick begin te spinnen,
En daer ick was een man, daer ben ick nu een vrou.

*Ce n'estoit pas assez que mon ame insensé
Allast dessous tes yeux ma raison captivant,
De voir ma liberté par l'amour offencé,
Je de vien tel que toy ma dame en te servant.*

VAN CVPIDO.

HET AMBACHT.

Exitus in dubio est.

*Blanda Cupidinea dum tessera luditur abveo,
Hanc quam sperat Amor, non nisi spondet Hymen.*

Siet toch eens Venus kindt, en die sich daer beneden
Gevoecht heeft op de aerdt, een Godt en oock een kindt,
Die Hymen wort genaemt: wiens ambacht is te geven
De man zijn soete lief, die hy wel heeft gefint.
Het is een wonder werck. zy dobbelen met steenen,
Of zij't oock wesen sal, dat feet onseker is.
Want als ghy meent te zijn seer vast en op de beenen,
De steen die keert noch om, de saecke gaet noch mis.

*Hymen & Cupidon ievant ensemble a la chance,
A qui aura l'honneur de me rendre content:
L'un m'entretient d'espoir, & l'autre d'asseurante,
Mais s'atten que le de vuide leur different.*

VAN CUPIDO.

4

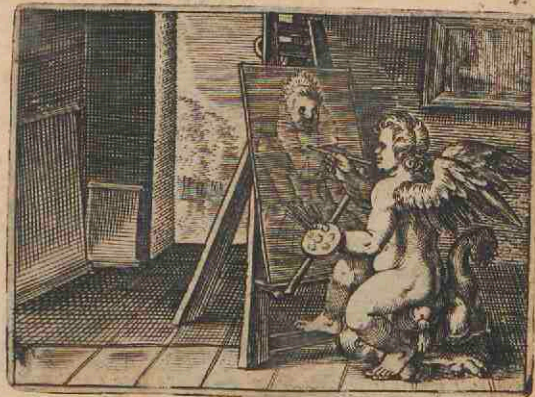
HET AMBACHT
Imaginem ejus mecum gesto.

*Non ego Apellæ pingam te, Vita, tabellæ:
Effigies animo stat tuæ picta meo.*

Het beelt van die ick volg' is in mijn hert geschreven:
Dat wesen, dat gesicht, dien toovenaar dien lach,
Staet altijd in mijn zin, en is daer in gebleven
Geschildert, van dien tijdt, dat ick haer eerstmael sach.
Ick draech het waer ick gae: en als ick wil gaen smaecten
Een gans volmaeckte vreticht, soo denek ick wat zy doet.
Dan sie ick haer voor my. maer alsick haer wil raecten.
Haer rechte schildery treck ick uyt mijn gemoet.

*Je ne veux emprunter ny le princeau d'Apelle,
Ny l'artiste burin d'un renommé graveur:
Pour péindre les attraiets que ta face recelle,
Je tire ton pourtraict du profond de mon cœur.*

VAN CVPIDO.

HET AMBACHT.

Semper reciprocanda ferra.

*Non satis est fastus semel aut maledicta tulisse:
Assidue, ut vincas, hac repetenda tibi.*

Die in Cupidoos perck begonnen heeft te jagen,
Blijft altijd op het self: de vreucht komt naer de pijn,
De pijn komt naer de vreucht: gelijckerwijs die sagen
Dan met het lijf om leegh, dan weer om hooghe zijn.
Men gaet, men loopt, men komt, men sucht: en t'allen tyden
Ist wederom te doen het gene ghy nu doet.
Soo als de sage gaet, gelijk van beyde zy den,
Altijt in eenen balck, altijt op eenen voet.

*Le ressemble un Sieur qui sans changer de place,
Tantost travaille droit, & tantost se courbant:
Moi sans sortir du rez ou Cupidon m'enlace,
Le vis or en plaisir & tantost en tourment.*

VAN CUPIDO.

6

HET AMBACHT
Perfer, & obdura.

*Non nisi discussis paleis far conditur ullum:
Sic ubi sit constans, gratus Amator erit.*

Twee van het loose volck van Venus soete knapen,
Met vleugels toegerust, slaen 'tkooren van het kaf.
Het kooren blijft geheel, dat zy daer naer op rapen,
Het stroo dat blijft alleen, dat scheidt zy daer af.
Soo gaet het in de min. ghy moet geduyrich lijdē.
Tot datter wert beproeft, wie rechte liefde draecht.
Dan draecht zy in het graen, en werpt het kaf ter syden.
Die u heeft lief gehad, en die u heeft behaecht.

*Mon cœur vois tu ces dieux qui a force de battre,
Vont le grain nourricier de la paille chassant:
I lustost vienne la mort que la douleur r'abbatre.
Puisqu' au brave souffrir on iuge de l'amant.*

VAN CUPIDO.

7

HET AMBACHT
Amoris semen mirabile.

*Indolis eximia quis semina nescit Amoris?
Hinc gnarus dira Pallados exit homo.*

Siet Venus saeyer aen. hy gaet zijn saet uytspreyden
De weerelt om en om, gelijk een Landtman doet
Het saet komt weder voort, en sonder lang te beyden
Geeft vrucht op zijnen tijdt, die d'aerde weder voedt.
De vruchten die het brengt, dië zijn begaeft met reden,
Met wijf heyt en verstant, en wonderlijck van aert.
Die vruchten houden op de landen en de steden.
Wijst my noch eenen boer die sulcke vruchten gaert.

*Celui qui pour tous biens n'a qu'un coing de bruyere
Fut dans le champ d'amour autres fois animé;
Et cil pour qui Phæbé redoubla sa carrire
Fut de la mesme main en ce monde semé.*

VAN CVPIDO,

8

HET AMBACHT
Vapulando sustentor.

*Turbinis instar Amens. agitatur verbere turbens?
Sic inſi perpetuo vapulet, alget Amans*

Gelijck den tol die draeyt geſtadich wort gedreven.
En door de handt gekeert, die hem gedurich ſlaet.
Soo gaet het oock met ons, de wreetheyt doet ons leven
Die ons geſtadich quelt, zy onderhoudt ons quaedt.
Ons lijen wort gevoedt met tegenſpoet int minnen.
Dat ſelve geeft ons moet. neemt wech dees ſoete pijn
Die ons noch hopen doet, al iſt dat wy niet winnen
En leven ſonder hoop, wat ſal de minne zyn?

*L'amant eſt de l'humeur d'une ronde toupie
Qu'on void deſſous le fouet d'un enfant s'animer?
Oſtés a l'amoureux, les traverses, l'envie,
Les douces cruautés, que ſera-ce d'aymer?*

HET AMBACHT
In pœnam vivo.

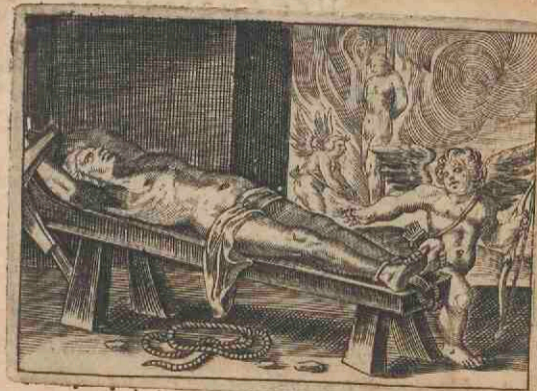
*Haud grave carnifices Domine perferre catastas,
Non vita, at lethum si mihi pœna foret.*

Me Ionckvrou, t'is genoeg. den beul die door u oogen
Gekropen is in my, die weygert my de doot.
Te sterven waer my vreucht: dat wilt hy niet gedoogen.
Om dat ick levend' blijf, soo blijf ick in de noot
V aensicht is de banck daer ick op lig gebonden,
Daer ick op word' gereckt. u soetheyt, u verstandt,
Heeft eenmael in mijn hert een machtich vier gesonden,
Dat my altijd onsteekt, en nimmermeer verbrandt.

*Las ie meurs en vivant, & ceste ardente flame
Qui me brusle tousiours ne me consume pas:
Souffre pour te servir que ie vive ma dame,
Ou pour ne plus souffrir permets moi le trespass.*

VAN CYPIDO.

10

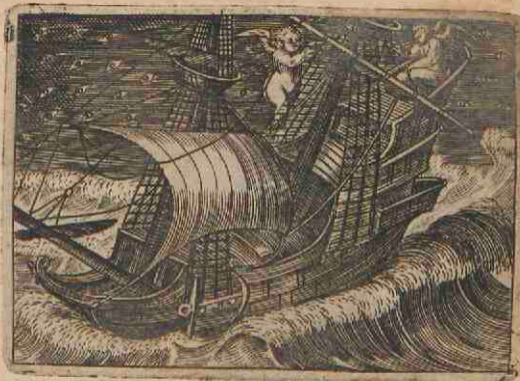

HET AMBACHT
In tenebris lucem.

*Quid pelago in magno ac tenebroso Castora queris?
Non stelle, ast oculi sunt in amore duces.*

De baren van de Zee tot aen de locht gedreven,
Bestormen vreesfelijk het schip dat ghy hier siet:
Het helt, het wijckt, het sinckt de schippers selve beven,
En hebben nu het roer niet meer in haer gebiedt.
Den hemel is becleet met wolcken en met winden,
Den dach is vol van nacht. het licht is al vergaen.
In dese duyfternis sult ghy noch hope vinden,
Soo ghy maer aen en siet die oogen die daer staen.

*Mon navire fait eau, ma se voile rebourse,
L'a nuit de tous costés me desrobbe les ienex,
Et si en ce peril ie n'ay recours a l'Ourse,
Mais ie prend le chemin, ou m'adressent tes yeux.*

HET AMBACHT
Sine fine.

*Non nisi perfectō requiescit circinus orbe.
Sic sine fine meus durat & urit amor.*

Wat doet den kleynen Godt? wat heeft hy toch te schryven
Beneden in het sandt? wat maect hy voor een werck?
Hy keert den passer om, het een been siet ghy blyven,
Het ander gaen rondom, en trecken een rondt perck.
De circkel die ghy siet, is toe van alle syden:
Men siet geen endt in hem, oock isser geen begin.
Soo gact het oock met ons, wy blyven in het lyden.
Die eens quam in ons hert, die woonter altijd in.

*Vois tu par le compas ceste ligne arfondie?
Le point qui fait sa fin perd son commencement.
Cil qui entre en amour ce oublie la fortie,
Pour ne voir son chemin og l'aveugle en entrant.*

VAN CUPIDO.

12

HET AMBACHT
Pennas perdidit i le suas.

*Idalius puer ille meo de pectore nunquam
Euolat hei! pennas perdidit ille suas.*

Die my geschoten heeft, al is hy kleyn van leden,
Zijn handt is wonder vast, hy maect een groote wondt,
Hy neemt de sinnen wech. den brandt die sinckt beneden
Tot aen het diepste merch, tot aen des harten grondt,
Hy herbercht self in my, hy heeft my ingenomen,
Hy volchde zijnen pijl als hy de wonde gaf.
Nu blijft hy altijd vast; want doen hy is gekomen
Te woonen in mijn hert, sijn vleugels waeren af.

*Il n'est charme des daings, ni reproches cruelles
Qui puissent de mon cœur desloger ce meurtrier.
Car quand il me saisit il se brusla les aïstes
Ma dame dans tes yeux ou ie le vis premier.*

HET AMBACHT

Volvitur assidue.

*Vapulat assidue, quam fœmina versat Amator :
Et similem verso dixeris esse trocho.*

Cudido drijft den hoep : dat is het spel der minnen.
Den hoep en heeft geen end : de min en heeft oock geen
Den hoep is sonder kant : de minnaer heeft geen siamen.
Den hoep rolt altijd voort : dat heeft hy oock gemeen.
Den hoep wort voort gestout : de minnaer wort geschoten.
Den hoep gaet dickwils om : de minnaer is alijdt
Dat hy te vooren was. den hoep is toegesloten :
De minnaer komt oock vast gebonden in den strijdt.

*Ce cercle court tousiours, l'amant roule sans cesse
Le cercle est relié d'une azier pallissant :
L'amant l'est des cheveux de sa belle matresse :
L'un est battu de coups, l'autre vit en tourment.*

VAN CUPIDO.]

HET AMBACHT
Amor cæcus.

*Si non infelix, & tantum cæcus Amator
Acciperet thalamis premia digna suis.*

Al wat de liefde doet, is sot en sonder reden.
Aensiet maer eens dit spel, het kindt van Venus komt
Int midden van den hoop der vrysters aengetreden,
En grijpter een van al, zijn aensicht is vermomt,
Zijn oogen zijn gestopt: soo gaet het in het minnen,
De minnaer is vermomt, zijn oogen zijn verblindt.
Hy weet niet wie hem dient, een ander krijcht zijn sinnen;
Hy vindt niet die hy soeckt, hy soeckt niet die hy vindt.

*L'amour les yeux bousches n'en prend qu'une en la bande
On s'engage en l'amour par fois a reculons,
Et celle qui l'amant fait de son cœur offrande
Se prend al l'aveuglette, & se cerche a tastons.*

HET AMBACHT

Omnia Naturæ contraria.

*Verticis atque pedum que sint discrimina nescit,
Quiquis amat : miris luditur ille modis.*

Al dat de minnaer doet van Venus soon gequollen,
Is tegen het gebruyck, is tegen alle man.
Het sy wat hy begint zijn sinnen zijn op rollen.
Hy gaet, hy loopt, hy staet, veel anders als hy kan.
Verkeert is al zijn doen, verkeert is al zijn laeten.
Hy is een ander mensch. die komt in dese staet,
En let niet op hem self: hy kan geen wijs heyt vacten.
En liever op zijn hooft, dan op zijn voeten gaet.

*Tout ce que fait l'amant est contraire a Nature,
Il fait tout a rebours & tout a contre pied.
Et perdant sa raison pour le mal qu'il endure
Il fait servir souvent la teste pour le pied.*

VAN CUPIDO.

16

HET AMBACHT
Ferrum est quod amant.

*Cedite facundi, locupletes cedite ferro
Ferreæ mollitur, atque amat inde virum.*

Befiet eens Venus soon, hy staet van alle syden
Gewapent als een helt, die zynen vyandt jaecht.
Indien ghy vraecht, waerom? hy sal self u belijden,
Dat hy de dochters oock daer mede wel behaecht.
De een roemt op zyn goet, de ander op zyn boecken,
En treffelick verstandt: de derde wel ter tael
Stelt voor al dat hy wilt. maer seker dat zy soecken,
En daer zy meest naer staen, is yser ende stael.

*L'un vante son sçavoir, l'autre sa noblesse,
L'un ses riches thresors, & l'autre son credit.
Mais en vain. Car le cœur d'une ieune maistresse
Comme il est tout de fer par le fer s'amoliz:*

HET AMBACHT

Puer denuo.

*Mitte mares animos, ac paulum desipe. vult
Compos fiet Amans, si puer alter erit.*

Het loofse Venus kindt, gelijk de kinders plegen
Die noch onnoosel zijn en loopen in den rock,
Heeft yewers uyt den hoeck een houten peerdt gekregen:
Het peert dat hy berijdt is eenen besem stock.
Let hier, ô Minnaer, op, indien ghy wilt be-erven
Het gene dat ghy foeckt, eer ghy het spel begint.
Want sonder sot te zijn en sult ghy niet verwerven,
Die recht getroffen is, wort wederom een kindt.

*Entre tant d'amoureux il est peu de prudence.
Tel porte le beguin qui a barbe au menton.
Toujours par trop aimer on retourne en enfance,
Comme ce petit Dieu qui chevauche un baston.*

HET AMBACHT
Cælari vult sua furta Venus.

*Si venit Venerilla tibi, quid gaudia iactas
Improbe? calari vult sua furta Venus.*

De Godt die in d'een handt zijn pijlen pleech te dragen,
In d'ander eenen boogh, staet sonder yet daer in.
Vraccht ghy wat dat hy doet? hy heeft die neer geslagen,
En deekt het schandich deel, doch noodich in de min.
Ghy die geluckich sijt, die Venus heeft verkoren,
En u bemindens hert gegeven in de handt
Sijt wijs en siet wel toe. wilt ghy niet gaen verloren,
Bedeckt u eygen vreucht, soo deekt ghy haere schandt.

*Amoureux esuentés apprenez a vous taire,
Pour estre fauorit il faut estre discret.
Et cessans de le dire & non pas de le faire,
Faittes tousiours bon ieu & letenez secret.*

HET AMBACHT

In lubrico.

*Lubrica res amor est. stat mox ruiturus Amator,
Ac si concretis frigore staret aquis.*

Cupido leert het spel dat Hollandt heeft gevonden,
Hy proeft te gaen opt ys, hy heeft twee schaetsen aen.
Hy heeft twee yfers scherp aen zijne voet gebonden
Daer mede dat hy meynt opt water vast te staen.
Het ys van selfs is glat, de yfers glat daer tegen,
Men valt seer lichtreliet daer op, of oock daer in.
Het vryen gaet alsoo. die niet en is te degen
Geslepen op het werck, die duyfelt in de min.

*Garde toy Cupidon sur ce glacé passage
Il ne fault qu'un festu pour te faire tomber.
Et toy qui en Amour fais ton apprentissage,
Le passage est glissant, garde toy de chopper.*

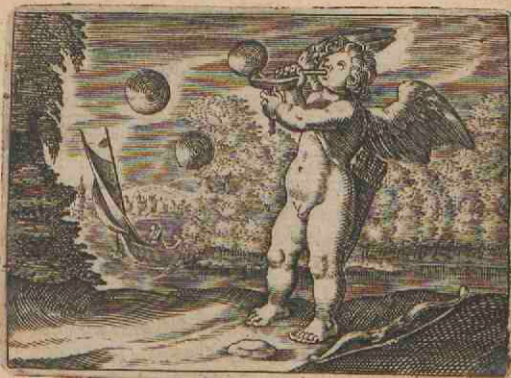

HET AMBACHT
Bulla favor.

*Quid tandem Dominam te credis habere faventem;
Fabula, vel potius bulla Fabula tua est.*

Gelijck de lichte bel seer haestich wordt geboren,
En dickwils weder breeckt soo haest als zy op staet:
Soo gaet het met de jonst van die ghy hebt verkoren,
Zy gaet gelijck zy quam, en kompt gelijck sy gaet.
Die wijs is wacht hem wel van daer yet op te bouwen.
Het is maer eenen windt. Cupido speelt zijn spel.
Als hy hem weder keert, soo sal zy weer verflouwen,
Want dat ghy jonste noempt, dat is een rechte bel.

*La faveur en l'amour a l'ampouille ressemble,
Qui se forme dans l'eau au souffle d'un enfant:
Elle meurt en naissant & renaist tout ensemble,
Et te monstre a la fin que ce n'est que du vent.*

HET AMBACHT

Amoris domitrix invidia.

Si sapi, Invidia nunquam pugnabis, Amator.

Invidia, vincens omnia, cedit Amor.

Siet Venus sone vlucht, en kan hem niet bedwingen
Van bangicheyt en vrees, vervaert van dat gesicht,
Die swarte bulleman, die hem hier comt bespringen,
En helpt vast op de loop dat kleyne tanger wicht.
De min is teer en swack, zy is goet om verjagen,
En wordt gemeenelick verdreven door de Nijt.
Dat is den bulleman. ghy sullet u beklagen,
Die met hem hebt te doen, ten zy dat ghy wijs sijt.

*Ce dieu a qui les dieux doibuent mesme la vie
S'effraie au seul regard de ce noir barbouillé.
L'amour le plus parfait succombe sous l'ennie,
Craignant que par sa dent son renom soit souillé.*

VAN CVPIDO.

22

HET AMBACHT

Amor cruditus.

*Invide, cum nequeas doctum lacerare poetam.
Latratu ostendis te tamen esse canem.*

Cupido vliecht om hooch vast houdend' in zijn handen
Een ongesloten boeck, dat hy beschreven heeft.
Die wetenschap besit, vliecht over alle landen,
En boven haet en nijt, trotst al wat datter leeft.
De Minnaer die dat heeft, en is niet meer gebonden
Aent oordeel van het volck, die verre van hem staen
Beneden op der aerdt. dat zijn de keffend' honden.
Die bassen in de locht, daer zy niet connen gaen.

*Cupidon emporté sur ceste aigle chargé.
Un poing plein de lauriers, & l'autre plein de vers:
Quoi que iappe vers luy ceste mente enragée
Franchira les lambris de ce vaste, v ni vers.*

VAN CUPIDO.

23

23

HET AMBACHT

Omnia conjungo.

Sartor Aejdalię cesti nodique potentis.

Omnia quo iungis, me quoque iunge mea.

Mijn ambacht dat ghy fiet dat is by een te voegen
Den hemel en de aerd, en watter is daer in,
Met een genegentheyt, en liefelick genoegten.
Dat is het eygen werck van een volcomen min.
Ick naeye wat ick mach de herten aen den ander
Die verre van een sijn. ick hechte watter leeft.
Soo datse nimmermeer en komen van malkander,
Met eenen soeten draet, die my mijn moeder geeft.

*L'ay veuylé mon carquois, mes deux mains en sont lasses
Iay changé mon mestier pour celuy des Tailleurs;
Ores d'un fil retors par les mains des trois Graces
Je scaian petit point coudre ensemble les cœurs.*

VAN CUPIDO.

24

Q 4

EMBLEMATA

Omnia vincit Amor.

*Vidi ego qui durum posset franare leonem
Vidi qui solus corda domaret Amor.*

Den stercken ben ick sterck, den sachten sachte banden
En toomen werp ick om: het wijckt doch al mijn handen,
Al wat de schoone Son, bestraelt, Het is een kindt
Een kint, een kint alleen, dat soo veel mannen bindt.
Wat wonder ist dat haer de menschen overgeven
Als ick de leeuwen toom, en onder my doe beven?
Wat strijdt ghy tegen my? als't doch soo wesen moet,
Waerom en leert ghy niet my komen te ontmoet?

*Si l'archer Paphien de sa main enfantine
Peult renger soubs le frein un farouche lion,
Qui pourroit resister sa force divine.
Gardant contrefes traicts libre sa passion?*

EMBLEMATA

Au dedans je me consume.

Extra velut clausis fervor consumit in ollis.

Et mea consumit viscera cecus amor.

Bereden ben ick heet, van boven toegesloten,
 Van boven worter gansch geen water ingegoten,
 Van onder viers genoeg. O doot, O wreede doot,
 Waert dat ick sterven kond' so waer ick uyt de noot.
 Nu sterf ick als ick leef ick ben doot al mijn leven,
 Mijn hert verdroocht in t'lijf, mijn jeucht gaet mijn begevent;
 Geen vreught en isser meer. van buyten is den brandt.
 Van binnen suyght hy uyt mijn sinen en verstandt.

Comm' on voit dans un pot une liqueur ravige,

Qu'un fagot alumé eschauffe sans repos.

Ainsi en fait amour en nostre fantasie.

Et d'un feu violant nous ronge usqu' a lot.

AMATORIA.

EMBLEMATA

Mes pleurs mon feu decelent.
*Et quid adhuc dubitas? Testis sit lachryma flamme,
 Semper ut occluso stillat ab igne liquor.*

Mijn vier brant meer end' meer, wat sal het eynde wesen,
 Het water spruyt uyt t'vier, end' kan my niet genesen.
 Mijn vier dat wort gestooct, mijn vier dat brant en blaecht
 Soo lange dat mijn vier my een fonteyne maeckt.
 Van tranen vloey ick wech: wilt zy my niet verhooren
 Ick moet doch eyndelick int water gansch versmooren.
 O wonderbaren brandt, van branden komt my dat.
 Ick swemme daer ick gae, den brant die maeckt my nat.

*L'eau distille du flanc d'une creuse chapelle,
 Espraincte par l'ardeur d'un brasier rugissant.
 Ainsi naissent mes pleurs; de mon feu: ien appelle
 A tesmoing ce ruisseau, qui mes yeux va baignant.*

Ardo d'appresso & da longhi mi struggo.
Proxima fax igni flagrat, atque remota liquefcit:
Me procul ipse liquat me prope torret amor.

Twee vieren krencken my feer fwaerelick mijn sinnen
 Het een niet verr' van my, het ander is van binnen.
 Het vier dat binnen is, daer word' ick van verbrandt,
 Het vier dat buyten is, dat helpt my oock van kant.
 Het vier dat binnen is, dat moet ick altijt lyden,
 Het vier dat buyten is, dat comt my oock bestryden.
 De Helft is wel by my, daer van ick gae te niet:
 Dus lyd' ick in mijn hert een vriendelick verdriet.

*Le flambeau, que l'obiet seul d'une mesme flamme
 Fais ardre de plus pres & fondre reculé.
 Helas cruel amour! seroit ce pas mon ame
 Que l'absence a foudu, la presence bruste.*

EMBLEMATA

Qui me nourrist, m'estaind.

Vt qua nutritur pinguedine teda liquefcit,

Qua vivo, & nutrior, quam peveo, hac pered.

Het gene dat de torts ontfteect en doctse branden,
 Dat selve bluffe weer foo haest men keert zijn handen.
 Soo gaet het in de min. O wreedden brandt, O brandt,
 Wat baet mijn wijs heyt my, oft' treffelick verftandt?
 Ick loop her ende we'er, ick gae nu foo veel dagen.
 En foecke dees en die om mijnen noodt te clagen.
 Ick moet weer na het vier, die gene die't my doet
 Als oorfaeck van mijn vier, mijn vier oock bluffen moet.

*Vn cierge renverfé est semblable a ma flamme,
 La ciré que l'estaind, le nourrist elle pas!
 Ce qui estaind mon feu, est celle qui l'enflame,
 Le tiro de m'Amie, la vie & le tressas.*

EMBLEMATA

A autruy mort, a moy vie.

*Te nutriunt Salamandra ignes, qui cetera perdunt.
Alterius nobis vivere morte datum est.*

In t'vier leef ick altijd, tot t'vier ben ick geboren,
Het is mijn lust, mijn vreucht, het vier hebb' ick gekoren,
Daer sonder can ick niet: soo ick niet hadd' het vier
Dat my het leven gheeft, ick waer een schamel diert.
O vier blijft my maer by, en wilt my niet begeven,
O oorfaeck van mijn vreucht, o vader van mijn leven,
O rechte medecijn. het geen dat ander schaect,
Is oorfaeck dat ick ben bevrijdt van alle quaedt.

*Ce feu qui me nourrit, met les autres en cendre:
Et le venin d'autruy i'employe a me guerir,
Qui niera desormais. doneq' que la Salemandre,
Du feu tout-devant ne se puisse nourrir.*

AMATNRIS.

30

20

R 3

EMBLEMATA

Ie ne le puis celer.

*Disimulas frustra: quis enim calaverit ignem?
Lumen ab indicio proditur usq; suo.*

Ick decke vast den brandt, en doe seer wel mijn beste,
Maer'tis om niet gedaen, het comt doch uyt int leste,
Hoe qualijck ist om doen in Venus bitter pijn
Te toogen ach! eylacs! een vroyelijck aenschijn?
Het vier vonckt in mijn hert, ick mach my al wat veynsen
Int aensicht blijkt nochtans een vonck van mijn gepeynsen.
O onverberchlick vier, wat datmen doet oft' laet,
Daer is altijd een vonck oft twee die ons verraet.

*Te as beau le celer. d'une lampe cachée
On voit toujours sortir, quelque rayon luisant.
Tes yeux descouvriront a la fin ta pensée
Et le mal, que l'on vele, estro le plus cuisant.*

EMBLEMATA

Cosi de ben amar porto tormento.

Lumina delectant culices, perimuntque perire;

Sic nobis spes est optima causa mali.

Den liefelicken schijn van haer twee schoone oogen
 Die trecken my tot haer wanneer zy sich vertoogen,
 Vertoogen ach! eylaes. ick schijne my te zijn
 Verlooren als ick ben van d'oorfaeck van mijn pijn.
 By d'oorfaeck van mijn pijn woud' ick wel altijd wesen,
 Als ick ben by 'tverderf, soo schijn ick te genesen.
 Ick vlieg' rontom het vier, ick blijf in eenen standt
 Ten zy dat ick my self' vind ganschelijck verbrandt.

*Credule mon cheron, qui aimant ton domage
 Recherche le lueur, qui te doit consumer.*

Apprends a mes despens, a devenir plus sage;

Car le mal qui me tue, n'est que de trop aimer.

EMBLEMATA

Ni spirat immota.

Stat mola non moto non mola volatica vento:

Sic tua ni spiret gratia truncus ero;

Het geen dat my verheucht, moet ick van buyten haelen,

Het geen dat my beweecht, moet van een ander daelen,

Oft anders ben ick still'. ick moet wel stille staen.

O dat de wint eens quam soo moght ick weder gaen.

Dat haeren adem slechts (den oorspronck van mijn leven)

Vyt haeren blyden mondt een windeken wou geven

Op mijn beladen hert, ten minsten van ter zy.

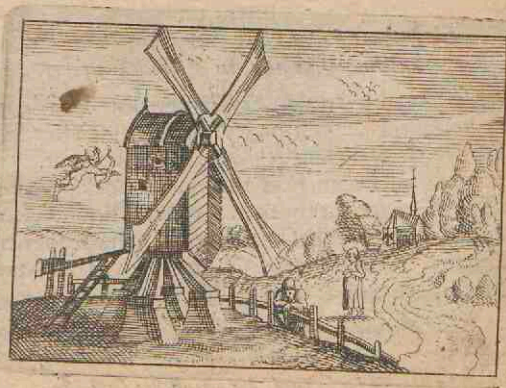
Nu ben ick sonder haer. nu ben ick sonder my.

Ainsi que sans le gré de l'halaine venteuse,

De marbre brise grain, ne tourne le resort,

Ainsi, de ta faveur, mon ame tangoureuse,

Madam' attend l'arrest, ou de vie ou de mort.

EMBLEMATA

Inter omnes.

*Obtenebrat stellas Phœbe : tu sola puellas:
Pulchrâ essent alia, tu nisi pulchrâ fores.*

Twec saecken boven al met glans den prijs behaelen;
Mijn liefs seer claer gesicht, en Phœbi gulden straelen.
De sterren by de Son geleken zijn gans blendt,
En in haer schoonicheyt en vind' ick oock geen endt.
De Son die comt daer heen haer godden hooft vertoogen,
Mijn alder schoonste lief heeft peerlen in haer ooghen.
Een lief, een Son is daer. daer is oock wel een Maen,
Maer die de Sonne derft en isser niet wel aen.

*Qu'on ne me parle plus de beauté ny de grâces,
Tant que de ma Phyllis ie voieray le bel oeil,
Sa beauté les beautés des plus belles surpasse,
D'autant qu'on voit ceder les astres au soleil.*

AMATORIA.

34

Je reviens de mon gré aux doulx lacqs qui me serrent:

Ad dominum remeāt dimissus in aëra Falco:

Sic mihi servitio blandior ipse meo.

Nu ben ick eenmael los, ick ben eens uytgetogen,
 Ick gae daert my gelieft, ten lesten noch ontvlogen
 De handt die my soo langh gevangen heeft geleyt:
 End my dat schoone licht des hemels heeft ontseyt.
 Ick ben nu vry 'tis waer, wat wil ick doch beginnen?
 Hoe lieflick ende soet was my den bandt der minnen?
 Ick gae van daer ick quam, ick vliege naer de handt.
 Om buyten pijn te zijn, moet ick weer in den bandt.

*Comme on voit s'essayer par le vide carrière,
 Puis revenir au poing, le faucon escarte,
 De mesme ie me rends en ma prison première,
 Et pour servir amour, ie hay ma liberté.*

EMBLEMATA

O' estroit eslargir.

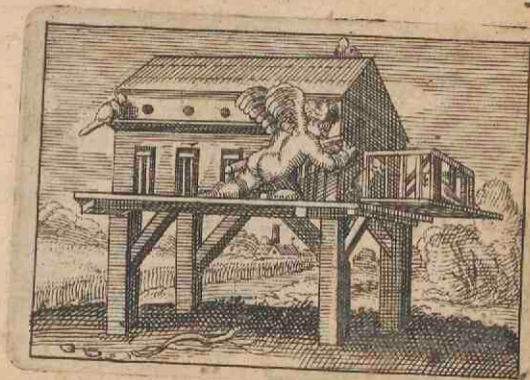
*Laxa petens capitur volucris: sic vincula late
Nostra patent. arte nec minus illa premunt.*

Vier vensters quellen my gestadich inde minne:
De oogen die ick hebb', en die van mijn vriendinne:
Daer herbercht Venus kindt, dat is zijn eygen erf.
Mijn lichten die ick draech, die staen nae mijn verderf:
Zy leyden my int strick. wie wil ick het gaen clægen?
Ick hebbe self gehadt in mijn verderf behaegen.
Als ick daer buyten was, soo moest' ick daer in zijn,
Waer ick nu weer daer uyt. soo waer ick uyt de pijn.

*L'oyseau pour s'eslargir, court peu sage a sa perte:
S'enfermant en un lieu, dont il ne peut partir.
O l'estroit eslargir! ma prison est ouverte,
Presque de tous costés, & si n'en peux sortir.*

AMATORIA.

36

EMBLEMATA

De douceur amertume.

*Vidisti alveolis si sorre absynthia nasci.**Sic specie dulci torquet amarus amor.*

Het honich soude zijn soet boven alle saecken,
 Waert dat de liefde niet noch soeter placht te smaecken.
 De galle soude zijn het bitterst' datmen vindt,
 Waert datmen niet en vondt dat loofse Venus kindt.
 Ses ponden bitter gal met honich overstreken
 Is datmen liefde noemt, daer van de menschen spreken.
 Het soet comt uyt het suer, het suer comt uyt het soet,
 Dat droeve blijfchap 'tsaem, en blyde droefheyt voet.

*L'amour couvre les coups d'une mortelle feinte,
 Son philtre emmele, se convertit en fiel.
 Ainsi voit le paysan souvent croistre l'Absynthe,
 Dans le ventre exciré, de ses ruches a miel.*

AMATORIA.

37

EMBLEMATA

Te stante virebo.

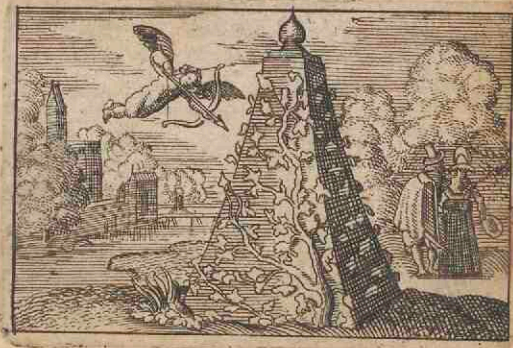
*Vir virides edera, durat dum Pyramis, errant:
Sic mihi te stabit stante vivente, viror.*

Haer leven is het mijn, mijn blijdschap moetse geven.
Haer vreuchden zijn de mijn, een ziele doet twee leven:
Als ick maer eens den dau, den dau van hare mondt
Mach voelen op mijn hert, soo word' ick gansch gesont.
O dat zy maer en wou de cracht van haere stra'en
Tot op den diepen grondt mijns harten laeten dalen,
Mijn leven dat ick voer, en heb ick maer tot pandt.
Die ick verkoren hebb', die draecht my in haer handt.

*Tant qu'on voirra suspié, cest antique Pyramide,
Ce lierre verdissant, l'embrassera tousiours,
Tant que tu deffieras, la faux Acherontide,
On voirra reverder, mes fidelles amours.*

AMATORIA.

18

EMBLEMATA

Et p̄iu dolci

*Vulnus alit fera lasa fuga, sic tu licet usque
Tela Dei fugias, non tamen effugies.*

Ick die soo menich strick, soo menich groote hoopen
Van Iagers roegerust end' honden ben ontlopen,
Een hevet my gedaen, het cleeft my in het hert,
Hoe snel dat ick oock loop, noch snelder is de smert.
Ick ben nu ver genoeg ontcomen syyants handen,
Ick loop' ick vlieg', ick ren, door bosschen ende landen,
Die my quetst is van hier, ick hebb' van haer geen noodt
Maer niet te min is zy de oorfaeck van my doot.

*Ainsi qu'un cerf nauré, d'une panthoyse fuyte
Evitant le chasseur, avance son trespass.
Ainsi fuyant amour, las tu nen es pas quitte:
En courant tu le fuis, & ne l'evite pas.*

EMBLEMATA

Solatium, non auxilium.

Lassatus gelidus cervus recreatur in undis:

Et tunc lassus unica, tu recreas.

Ick ben noch eens ontylucht, ick ben noch eens ontsprongent
 Der honden groot gewelt, die my soo vreeslick drongen
 Mijn hert, mijn hert beswijckt. den adem ben ick quijt,
 Ick hijg', ick hijg', ick hijg', ick hebbe geenen tijdt.
 Mocht ick in die fonteyn mijn tonge wat besproeyen,
 Die met een sacht gedruys gaet door die bloemkens vloeyen,
 Ick worde weer gejaecht. Het is om niet versint,
 Eert een verdriet ophout, het ander weer begint.

*Comme un cerf harassé d'une meute fidelle,
 Se delassé, en beuvant d'un argentin ruisseau,
 Ainsi de mon tourment me soulage ma belle,
 Mais de m'en delivrer, cest a faire au tombeau.*

EMBLEMATA

Les deux font un.

*Non aliter, quam cum ramum sibi ramus adoptat,
Sic tibi non idem, nec tamen alter, ero.*

Den boom die met zijn top zeer hooch en wijt geresen,
Niet verre vant gebou des hemels schijnt te wesen,
Met vruchten schoon becleet, de vruchten diemen meent
Van hem alleen te zijn, en heeft hy maer ontleent.
De maechdom is alsoo, die maechdom wilt be-erven
En moet geen maecht meer zijn, maer haren maechdom derven
En worden ingelijft door Venus in den maen
Die van een maecht alleen veel maechden maken kan.

*Comme la greffe on voit, sur une branche entee.
Enrichir un verger d'un Automne de fruietz.
Ainsi le saint lien d'un loyal hymenee,
Fait les deux n'estre qu'un, de deux en maistre dix.*

EMBLEMATA

C'est tard avisé.

Submerso frustra stipatur fossa iuvenca.

Sic sero sapiunt post sua damna Phryges.

Ben ick niet wel beraen? is dat niet wel gevonden?
Als ick geschoten ben, soo schudd' ick eerst de wonden.
Verdroncken is mijn peert, ick wercke dach en nacht,
Ick vulle nu de put, daer t'peert in licht versmacht.
Het is met my gedaen, ick mocht mijn moeyt wel laten,
Als ick den arbeyt doe en mach hy my niet baten.
Het is niet wel versint, alst huys al is verbrandt,
Het water uyt de put te nemen in de handt.

*La trop tard s'aviser long repentir apporte;
Quand mon boeuf est noyé, ie comble le fosse.
Quand l'amour est entré, ie luy ferme la porte,
Et me pare du coup, quand ie me voy blesse.*

EMBLEMATA

Ni mesme la mort.

*Nec platani interitus vitem, nec tollet amorem
Nostrum, que tollit cætera, summa dies.*

Het een is gantsch vergaen, het ander staet noch schoone,
End' spreyt zijn rancken uyt seer rijckelick ten toone,
Altijdt zijnd' even groen: soo gaet het oock met dy,
O Venus lieflick kindt, die altijdt woont in my.
De doot neemt wech den mensch', maer laet de liefde leven,
Zy wort noch door den doot noch door den tijt verdreven.
Zy blijft alst al vergaet, zy bloeyt oock in den noot,
De doot verwindt het al, maer Venus oock de doot.

*Comme a la plane on voit la vigne survivante,
Mon amour, survivera a l'iniure du sort
Mesme forçant l'arrest du fatal Radamanthe,
Je t'aymeray la bas, en despit de la mort.*

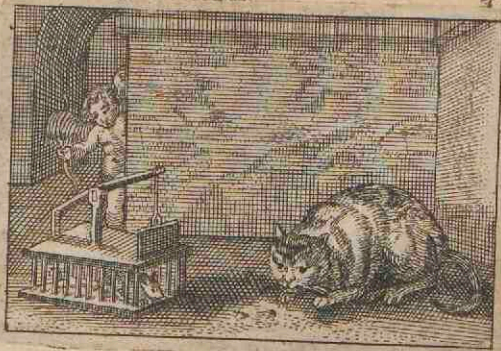

EMBLEMATA

Il mal mi preme, & mi spaventa il peggio.
Exspectat felles, laxat captentula micrem:
Nos mala vitantes deteriora manent.

Als ick in liefde ben, dan ben ick als gebonden,
 Als ick daer buyten ben, dan ben ick gantsch geschonden.
 Wat doe ick doch aldus? ontbonden wil ick zijn,
 Soo ick ontbonden ben, soo meerdert doch mijn pijn:
 Soo ick dus lange blijf, ick moet mijn vreuchden derven,
 Soo ick dus niet en blijf, soo moet ick doch wel sterven.
 Soo ick gesloten blijf, soo blijf ick in den noot,
 Soo ick ontsloten word', soo gae ick inde doot.

Que feray ie pauvre! si ce piège me lache,
Me voila sous la dent de ce chat affamé:
Si ie demeure icy, ceste trappe m'escache.
Celuy qui fuit un mal, est d'un pis entamé.

EMBLEMATA

Serò detrectat onus qui subijt.

*Frustra tento oneri me iam subducere : frustra
Iam iuga detrectant, qua subiire boves.*

Hier voortijts als ick placht van minnen t'hooren spreken,
En van dat bitter soet end' van die loofse treken,
My docht het was soo moy, men coster uyt end' in,
Dat heeft my eerst gebrocht het minnen in de sin.
Ick sach het jock wel aen, maer t'docht my licht om wesen
Gevlochten end' gebreyt van roofkens t'saem gelesen
Vyt Venus gouden tuyn, my docht ick was een man,
Maer als ick weet wat 'tis, en can ick niet daer van.

*En vain contre le ioug, le torreau se muticis,
Qui l'a de si long temps sur sa teste porté
De puis qui sous le ioug tu as courbe leschins,
S'en est fait cest trop, tard parler de liberté.*

AMATORIA.

45 43

EMBLEMATA

Perch'io stesso mi stringi.

Servitij causam prestat sibi avara volucris :

Nec culpa hic, culpa nec sua poena deest.

Als ick hebb' vry geweest, ick hadde groot verlangen
Om vast te mogen zijn, ick moeste zijn gevangen:

Ick sach het minnen aen, het was een lieflick spel,

Waer dat ick heuen sach, het ging al even wel:

Ick sach de vryers aen, ick sach haer soentgens geven,

En soete praet uyt slaen: ick docht, dat waer mijn leven,

Mij docht het ging soo wel. maer als ick ben int perck,

Nu word' ick eerst gewaer hoe dat het gaet te werck.

L'oiseau de son bon gré se vient prendre a la cage,

Puis deteste du sort la sourde cruauté:

Avant qu' estre captif, i'adorois le Servage,

Maintenant qu'i le suis, ie plains ma liberté.

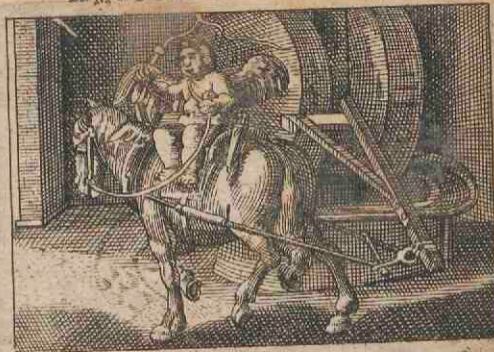
EMBLEMATA

Mon mal me suit.

*Quo fugis ah demens? sequitur te poena, sequuntur
Iumentum ut scabrae pondera dura mole.*

Het gene dat ick vlie dat moet ick selve dragen,
Ick voere waer ick gae het geen dat my doet clagen,
Ick wend' my hier end' daer, ick ben noch even blendt,
Ick gae, ick keer, ick com, t'beginfel is het endt.
Tzy dat ick blyde ben, tzy dat ick ben verbolgen,
Het gene dat ick vlie, dat moet ick selve volgen.
Daer ick gae is mijn liefd', ick moeder doch wel aen,
Ick most my selven eerst, woud' ick mijn brant ontgaen,

*Comme un cheval trainant un meule pesante,
Je suis en mon tourment, malheureux en pesché,
Je suis ce qui me fuit, & tousiours se presante,
A mes talons fuisant le vengeur attaché.*

EMBLEMATA

Noctua ut in tumulis, super utque cadavera bubo.
Noctua ut in tumulis, super utque cadavera bubo
Talis erit: Virgo nubere parce, seni.

Ick ben een levend' lijck: nu denck ick eerst om minnen
 Als ander houden op, dan gae ick eerst beginnen:
 De doot klopt voor de poort, Cupido woont in 'thert,
 Ick smaecke voor mijn doot die liefelijcke smert.
 Ick ben mijn leven quijt, nu denck ick om te leven:
 Mijn leven dat begint alst my wil gaen begeven.
 Het komt of vroeck oft laet: ick vreesde voor de doot,
 En crijge voor mijn graf mijns alderliefften schoot.

Telle que le hybou, sur une orde carcasse,
Tu seras, si tu prends un vicillard a mari.
Tu veux auant la mort, t'enfermer en la chasse,
Et vine t'attacher a un corps mi pourri.

AMATORIA.

48

6

EMBLEMATA

AMATORIA.

Q. 5